

27. Роль молочної кооперації в економічному зростанні молочнопереробного виробництва в Україні

Тетяна Копійка, Віктор Гаркавко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сучасний стан молочної галузі в Україні незадовільний і потребує постійного удосконалення технологій, організації та способів ведення господарства. Головна причина кризового стану молочної галузі в Україні полягає у відсутності чітко сформульованої концепції розвитку галузі.

Матеріали і методи. Сутність такої концепції полягає в розробці методів і шляхів створення нових організаційних форм ведення сільського господарства (в тому числі і молочний сектор) відповідно до сучасних ринкових умов господарювання.

Результати. Розглянемо історичний досвід досягнення високого рівня розвитку АПК у передових індустріально-аграрних країнах світу. Це такі країни як Данія, Швеція, Норвегія, Німеччина, Фінляндія, шлях яких до високорентабельного молочнотоварного виробництва розпочинався ще на межі XIX/XX ст. зі створення контрольних союзів спочатку в тваринницьких напрямках, а згодом вже і в молочній галузі. За формою організації контрольні союзи являли собою кооперативи й були своєрідним типом суспільної взаємодопомоги сільським господарям. Головна мета контрольних союзів — створити можливість доходного ведення молочного господарства не за рахунок зменшення собівартості продукції або підвищення цін на

неї, а за рахунок постійного підвищення якості виготовленої продукції та удосконалення виробництва в цілому. Поширення контрольних союзів в молочній галузі на межі XIX/XX ст. було викликано розвитком конкуренції на світових ринках. А саме:

- прагнення дрібних господарів просувати продукт на більш стійкий широкий ринок поклато початок виникненню кооперації зі збуту продукції (збутова кооперація);

- вимоги до виробників щодо поставки першосортної продукції призвело до організації виробничої кооперації;

- залежність виробників від торговців призвела до виникнення споживчої кооперації в країнах [2, с.22–23].

Дані вимоги світового ринку були непідсилені дрібним виробникам у зв'язку з відсутністю необхідних для створення кооперативів великих фінансових коштів, тому виникла необхідність в кредитній кооперації. Саме завдяки кредитній кооперації молочнотоварні контрольні союзи Данії отримували необхідні позикові кошти в достатніх обсягах для ведення господарства. Це також допомогло задовольнити потребу в оборотних коштах, яка в умовах ринкового господарства виникає постійно, та дозволило подолати залежність сільгоспвиробників від торговців. Вищерозглянуті заходи дозволили виробникам Данії на межі XIX/XX ст. стати на Лондонському ринку провідними експортерами масла, виробляючи тоді 39 – 40% цього продукту від усього світового обсягу, витіснивши звідти Англію, Фінляндію, Польщу, Росію, Німеччину. Контрольних союзів на той час у Швеції було 662, а у Данії – 530. [1, с.76].

Висновки. Повертаючись до економічних проблем сучасної молочної галузі в Україні, слід виділити найголовніші: затримки платежів або їхня відсутність, бажання виробників обійти офіційну систему збуту, прагнення вести розрахунки через «чорну готівку». Тому для розвитку молочної галузі й сільськогосподарського виробництва загалом необхідне залучення великих банківських капіталів. Саме великий централізований банківський капітал має відігравати вирішальну роль у розвитку сільського господарства, включаючи молочнотоварне, грошовими коштами на технічне й технологічне переоснащення. Тільки великий банківський капітал здатний планомірно організувати та нормалізувати обіг грошових коштів у молочній галузі. Тому зараз в Україні треба відтворити саме датський та шведський досвід вдалого ринкового підходу до організації сільськогосподарського виробництва у фермерських господарствах, враховуючи сучасні національні та світові господарські особливості аби покращити стан сільського господарства, що в свою чергу призведе до економічного зростання країни в цілому [3, с.18].

Література

1. Гаркавко В.К. Контрольні союзи молочнотоварних господарств та їхня роль в історії розвитку кооперації в галузі // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – Спеціальний випуск. Економічні науки. №17 – Київ: НУХТ. –2005. – С. 75 – 77.

- 2.Гаркавко В.К. Організація контрольних союзів молочнотоварних господарств та роль контроль-асистентів в їхній діяльності // Вісник Одеського національного університету. – Том 11. Випуск 8. Економіка, 2006 – С. 22 – 26.

3. Гаркавко В.К. Про необхідність ретельного дослідження історичного досвіду організації контрольних союзів і кредитної кооперації молочнотоварних господарств // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 186: В 4т. Том I. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 15 – 19.